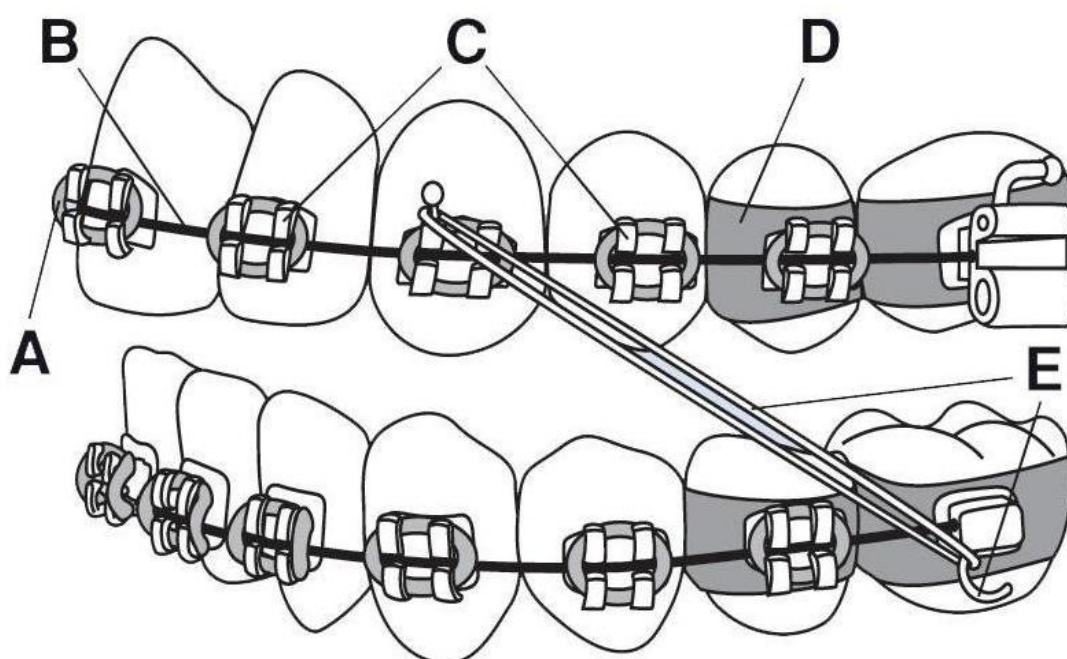

Prvá pomoc pri problémoch vzniknutých v priebehu ortodontickej liečby

Mnoho z problémov vzniknutých v priebehu ortodontickej liečby, môže pacient jednoducho zvládnuť doma sám. U niektorých mimoriadnych udalostí budete musieť kontaktovať svojho ortodontistu. K lepšiemu popisu vzniknutej situácie Vám pomôže obrázok, na ktorom sú zobrazené všetky súčasti fixného aparátu.

A. LIGATÚRA

Drôtený oblúk je pripevnený ku každej zámke ligatúrou, ktorá môže byť buď gumená alebo drôtená.

B. OBLÚK

Je pripevnený ku každej zámke, čím sa vyvíja sila pohyb zubov.

C. ZÁMKA

Je priamo nalepená na zub alebo je súčasťou krúžku. Jednotlivé zámky držia oblúk na svojom mieste.

D. KRÚŽOK

Je cementovaný (lepený) najčastejšie na prvej stoličke, ale môže byť aj na inom zube. Obopína celý zub.

E. HÁČIKY A ELASTICKÉ ŤAHY

Háčky slúžia k upevneniu gumených ťahov, ktoré napomáhajú pohybu zubov do ich konečnej polohy.

● Vyrazenie zuba

Pokiaľ ste si Vy alebo Vaše dieťa vyrazili zub, v žiadnom prípade ho nevyhadzujte do koša. Čo najskôr kontaktujte praktického stomatológa, alebo našu ordináciu (prípadne zubnú pohotovosť).Zub držte za korunku, pokiaľ je to možné nedotýkajte sa koreňa. Zub neoplachujte vo vode. Nezoškrabujte nič z koreňa, iba očistite veľké nečistoty. Pokiaľ to ide, vráťte zub späť do lôžka a zahryznite čistou vreckovkou. Pokiaľ to nejde, vložte zub do ústnej predsiene (medzi tvár a zuby), alebo do mierne slaneho roztoku, prípadne do mlieka. Nedávajte ho do vody. Je dobré začať postihnutú oblasť zvonku chladit' (ľad zabalený do ručníka), zmierni sa tak opuch a bolesť. Nenechajte zub oschnúť, väčšina zubov môže byť zachránená, pokiaľ sa s nimi správne zaobchádza, a sú čo najskôr vrátené späť do lôžka.

● Odrazenie zo zuba

Pokiaľ to ide, snažte sa nájsť a zachrániť odrazenú časť korunky (je možné ju vrátiť späť). Postihnutú oblasť očistite a čo najskôr kontaktujte praktického stomatológa alebo pohotovosť.

● Prehltnutie (vdýchnutie) časti strojčka

Pacient by mal zostať v pokoji. Pokiaľ kašle alebo má problémy s dýchaním, pravdepodobne časť strojčka vdýchol. V tomto prípade je nutné ho čo najskôr dopraviť do nemocnice na röntgen pľúc, kde sa presne lokalizuje vdychnutá časť strojčka a vytiahne sa. Pokiaľ pacient nekašle, pravdepodobne časť strojčka prehltol. V tomto prípade je treba kontaktovať našu ordináciu a konzultovať ďalší postup.

● Bolesť v temporomandibulárnom kĺbe

Častou príčinou bolesti v kĺbe je bruxizmus (trenie zubov o seba). Väčšinou k tomu dochádza v noci. Ortodontista dokáže tento problém diagnostikovať a navrhnúť riešenie. Často sa v liečbe používa priehľadný návlak na zuby. Ten sa nosí v noci a zabráni tak treniu zubov o seba. V iných prípadoch je pacient odoslaný na ďalšie odborné vyšetrenie.

● Diskomfort (nepohodlie)

Je normálne, že deň alebo dva dni po nasadení strojčka pociťuje pacient určitú mieru diskomfortu (citlivosť až mierna bolesť zubov, otlaky a oderky na sliznici, zhoršené vyslovovanie hlások, sťažené stravovanie apod.). Tento pocit diskomfortu je normálny a dočasný, postupne tieto problémy odoznievajú. Špeciálne v tomto období je vhodné jesť mäkkú stravu (jogurty, polievky, prívarky, zemiakovú kašu a inú mäkkú stravu), taktiež je možné v prípade potreby (bolesti zubov) užiť analgetiká. Majte na pamäti, že na sliznici môže dôjsť k vzniku otlakov alebo oderkov, pretože v tomto období ešte nie je sliznica na jednotlivé súčasti strojčka zvyknutá. Slabý roztok slanej vody (1/2 lyžičky soli na šálku vody) pomáha zmierniť podráždenie. Opláchnite teplou slanou vodou niekoľko krát denne pokiaľ je to možné.

● Uvoľnenie zámku

Zámky sú pripevnené na zuboch pomocou špeciálneho lepidla. Vo väčšine prípadov sú umiestnené v strede korunky. Pokiaľ je zámok mimo stred korunky a pohybuje sa na drôte, pravdepodobne sa uvoľnil. V tomto prípade je treba kontaktovať našu ambulanciu a dohodnúť sa na ďalšom postupe. Ak sa zámok na drôte otočil a drhne do líca alebo pery, môžete sa ho pokúsiť otočiť do správnej polohy. Taktiež je možné na uvoľnený zámok dať ochranný vosk a tým obmedziť jeho pohyb. Zámky sa môžu uvoľniť najčastejšie zahryznutím do niečoho tvrdého ale aj mäkkého (tvrdá mrkva, kôstka z broskyne, popcorn, gumové cukríky, čerstvé pečivo...) a pri kontakte športe. Pokiaľ by k uvoľneniu dochádzalo pri športe častejšie, odporúčame nosiť chránič, ktorý je možné zakúpiť u nás.

● Pichajúci drôt

Koniec drôtu môže byť nepríjemný. Ako prvú pomoc odporúčame nalepiť na koniec ortodontický vosk. V prípade, že vosk nepomôže, je treba zavolať a dohodnúť si termín na úpravu. Pokiaľ nie ste schopný sa dostať do ordinácie a drôt vám skutočne vadí, je možné jeho koniec odstihnúť napr. pomocou nožníc alebo kliešťami na nechty. Odstrihnutý kúsok je potrebné zachytiť a vytiahnuť z úst.

● Pichajúca drôtená ligatúra

Ligatúru je možné pritlačiť k zámku alebo zubu buď nechtom alebo napr. perom. Pokiaľ to nejde, postupujte rovnako ako keď je ostrý koniec drôtu (viď. vyššie).

● Uvoľnené zámky, drôty, krúžky

Pokiaľ sa čokoľvek z pevného strojčeka uvoľní, je treba zavolať do ordinácie a dohodnúť sa na ďalšom postupe. Akékoľvek časti strojčeka, ktoré sa uvoľnili natoľko, že je možné ich vytiahnuť, nevyhadzujte, ale prineste so sebou do ordinácie.

● Otlaky na perách a lícach

Niekedy môže po nasadení pevného strojčeka prísť k podráždeniu sliznice pier a líc. Mäkký ortodontický ochranný vosk v tomto prípade slúži ako prvá pomoc. Jednoducho vezmite kúsok vosku a vytvorte z neho guľku, ktorú priložte na tú časť strojčeka, ktorá spôsobuje dráždenie. Ak vosk prehltnete, nič sa nestane.

● Stratená ligatúra (elastická gumička alebo drôtik)

Pomocou ligatúr sa fixuje oblúk k zámku. Pokiaľ si všimnete, že gumička alebo drôtik držiaci oblúk v zámku chýba, zavolajte nám a poraďte sa, či je nutná predčasná návšteva.

Zoznam vecí, ktoré je dobré mať doma, keď vznikne nejaký problém:

- ✓ mäkký ochranný ortodontický vosk
- ✓ zubná niť
- ✓ pinzeta
- ✓ malé štípacie kliešte na strihanie jemných drôtov
- ✓ medzizubná kefka
- ✓ špáradlo

Kontakt:

MUDr. Pavol Šilla, MUDr. Richard Šilla
Prostějovská 14, 080 01 Prešov
tel.: +421 51 771 90 07, mob.: +421 901 71 90 07
e-mail: silla@ortodent.sk
www.ortodent.sk

